

Σπήλαιο Lascaux- Η αίθουσα των Ταύρων

Όπως είχαμε πει και στην πρώτη εισήγηση, το σπήλαιο Lascaux που ανακαλύφθηκε τυχαία από την παρέα των νεαρών παιδιών, ήταν-και είναι, φυσικά- χωρισμένο σε «αίθουσες»

Θα ήθελα σε αυτή την εισήγηση, να δούμε πως αναλύουμε ένα έργο τέχνης, χρησιμοποιώντας ένα παράδειγμα από το περίφημο σπήλαιο.

Κοιτάξτε προσεκτικά αυτή την εικόνα. Απεικονίζεται ένας βίσωνας, ένας άνθρωπος και κάτω και αριστερά από την ανθρώπινη μορφή, ένα πτηνό. Κοιτώντας προσεκτικότερα, θα

δείτε ότι τόσο το ζώο όσο κι ο άνθρωπος, είναι γένους αρσενικού, ίσως εδώ ο καλλιτέχνης να τόνισε με ανατομικές λεπτομέρειες τις δύο μορφές, για να δώσει έμφαση στην σωματική δύναμη των δύο αντιπάλων. Κοιτώντας ακόμη προσεκτικότερα, θα δείτε ότι:

Πρώτον, το ζώο έχει ζωγραφιστεί με ευλαβική λεπτομέρεια όσον αφορά το χρώμα, την ένταση της γραμμής, την αναλογία σε σχέση με την ανθρώπινη μορφή και την ανατομία του, σε αντίθεση με τον άνθρωπο, ο οποίος είναι αδρά σχεδιασμένος, με σαφώς λιγότερες λεπτομέρειες.

Δεύτερον, το κεφάλι του ανθρώπου, θυμίζει κεφάλι πτηνού.

Τρίτον, ένα δόρυ διαπερνά λοξά το σώμα του ζώου, το κεφάλι το οποίου έχει προτεταγμένα τα κέρατα, ενώ ο άνθρωπος είναι παράλληλα με το δόρυ τοποθετημένος, σαν να βρίσκεται σε διαδικασία πτώσης.

Η ίδια η ζωγραφική σύνθεση λοιπόν, μας λέει μια ιστορία, και υπαινίσσεται το συμβάν, την αγωνία αλλά και τις προθέσεις του καλλιτέχνη.

Ας προσπαθήσουμε να φτιάξουμε την ιστορία. Προφανώς ο κυνηγός προσπαθώντας να σκοτώσει τον βίσωνα λαβώθηκε από τα κέρατα του ζώου, και αν και νικημένος, πρόλαβε να το χτυπήσει με το δόρυ του. Ποιός όμως αφηγείται ζωγραφικά το τεκμήριο της γενναιότητας του άτυχου κυνηγού; Προφανώς κάποιος σύντροφός του στο κυνήγι, που επιστρέφοντας στην σπηλιά χωρίς τον σύντροφό του, αφηγήθηκε στους υπόλοιπους της ομάδας, μέσω της ζωγραφικής πράξης το συμβάν, υμνώντας την γενναιότητα του φίλου του.

Γιατί όμως ο λαβωμένος κυνηγός απεικονίζεται με προσωποπτηνού; Ή μήπως απεικονίζεται με προσωπείο πτηνού, δηλαδή με μάσκα;

Ξέρουμε ότι η μάσκα ήταν ενταγμένη στην ζωή του προϊστορικού ανθρώπου. Ξέρουμε επίσης, ότι η τέχνη είχε από τότε θρησκευτικό χαρακτήρα, κι επίσης είναι προφανής η ιερότητα που απέδιδε ο προϊστορικός άνθρωπος στο ζώο. Εξάλλου, όπως είπαμε και στο προηγούμενο μάθημα, το ζώο του εξασφάλιζε με το σώμα του τροφή (από το κρέας), οπλα κι εργαλεία (από τα οστά του) ένδυση (από το δέρμα του), και χρώμα (από το αίμα του)

Επιστρέφοντας στην ζωγραφική αναπαράσταση με τον κυνηγό, και στο ερώτημα γιατί φέρει προσωπείο πτηνού, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι μεταμφιέζεται σε πτηνό, θέλοντας κυρίως να οικειοποιηθεί ιδιότητες των πτηνών. Λέμε ας πούμε «πέταξε σαν πουλί». Ίσως ο κυνηγός ενδυόμενος τη μορφή του πτηνού, να ευχήθηκε να αποκτήσει τις ιδιότητές του, δηλαδή να είναι γρήγορος στο κυνήγι.